

BURMA Härifrån styrs militärdiktaturen

Militärjuntan gömmer sig i djungelstaden

Naypyidaw. Burmas militärjunta har byggt en ny huvudstad mitt i djungeln. Här väntar en tom parlamentsbyggnad på valet den 7 november.

45 mil norr om Burmas före detta huvudstad Rangoon sitter den höggravida 39-åriga Cho Htway på trägolvet och går noga igenom den ena glittriga damskon efter den andra.

– Klacken är av, kassera, säger hon och antecknar märke och storlek.

Att importera piratkopior av Gucci och Chanelkor från Thailand till den burmesiska byn Pynmana var länge en nollsummeaffär. Köparna var få och hon funderade på att ge upp.

Men så hände det otänkbara.

Under stort hemlighetsmakeri började Burmas styrande militärjunta att bygga en stad mitt i djungeln ett par kilometer från hennes hem.

Kinesiska ingenjörer blev stamgäster på stadens tehus och i slutet av 2005 utropades Naypyidaw till ny huvudstad.

Tusentals statsanställda fick tre dygn på sig att flytta dit. Med dem följde byggnadsarbetare, trädgårdsmästare och prostituerade.

– Försäljningen av skor till dansarna på karaokebarerna går bra, säger Cho Htway.

Barerna ligger i utkanterna av staden tillsammans med kaféer och massageinstitut. Men det mesta som påminner om en burmesisk stad saknas: folkliv, marknader och munkar.

Taxichauffören Nyen When slår på vänster blinker och kör mot den 99 meter höga, gyllene Uppantsanti Pagoda – den enda orienteringspunkten i det flacka landskapet. Bara en meter skiljer den från originalet, den

världsberömda Schwegadonpagoden i Rangoon.

– De ville väl inte utmana andarna, säger taxichauffören.

Trädgårdsarbetare i halmhattar plockas ogräs och krattar gångar på bägge sidor om vägen. På höger sida breder ett pärlband av lyxhotell ut sig. Mellan dem stora villor med prunkande trädgårdar för officerare och regeringstjänstemän. På vänster sida ett nybyggt köpcentrum med butikslokaler i markplanet. Hälften står fortfarande tomma. Staden är inrutad efter ett medeltida mönster. Ett område är avsett för hotell, ett annat för marknad, ett tredje för ministerier. Mellan de olika delarna går breda, ödsliga sexfiliga motorvägar.

Slutnotan för den nya huvudstaden är okänd. Den landade troligen på mellan fyra och fem miljarder dollar, bedömer Sean Turnell, expert på burmesisk ekonomi vid Macquarie-universitetet i Sydney. Landets bnp är 30,6 miljarder dollar.

Av de 900 000 människor som regimen hävdar bor här syns förutom arbetarna bara enstaka statstjänstemän. Förutom de militärer som beordrats till Naypyidaw för att styra landet, har få flyttat hit.

– Kom tillbaka efter valet. Det är stängt för utlänningar, meddelar säkerhetsvakten framför avfartsvägen till det nybyggda parlamentet.

– Kör till vattenlandet istället, det är öppet.

Ingen rusning

”Det är mest folk från byarna runt stan som kommer hit av nyfikenhet.”

Khin Khin.

I skuggan av det enda teakträdet som sparades när djungeln skövlades dåsar ett fyrtyrtal fotografer i väntan på besökare. Knappt en dollar kostar det att få ett inplastat foto från det nyöppnade vattenlandet.

– Det är mest folk från byarna runt stan som kommer hit av nyfikenhet, säger 29-åriga Khin Khin och pekar mot några som badar med kläder på i en av poolerna.

Trots fri entré är det tomt både i poolerna och i vattenrutschkanorna. För två år sedan lämnade Khin Khin frun och barnen i Rangoon och kom hit för att tjäna pengar.

– Det blir nästan slagsmål om de få turister som kommer hit, säger han. Men optimismen finns där. 2008 invigdes ett zoo, komplett med lejon och pingviner. I år har ett ädelstensmuseum öppnat.

Det finns förhoppningar om att den nya huvudstaden ska bli landets stora turistdestination efter valet.

Att flytta huvudstäder är inget nytt. Brasilien skapade Brasília. USA byggde Washington på ett träsk. Australien stampade fram Canberra mitt i ingenstans.

Men den stora frågan är varför Burmas huvudstad har flyttats och vad den används till.

– I andra korrupperade diktaturer lämnar pengarna landet för lyxkonsumtion utomlands, här tvingas de bygga en ny huvudstad för sina lyxvillor på grund av de riktade sanktionerna, säger Win Tin, vice ordförande i det burmesiska oppositionspartiet Nationella demokratiförbundet, NLD.

Andra teorier är militärstrategiska. När landet skakades av ett uppror 1988 omringades ministerierna i Rangoon. Men när munkarna tog till gatorna i saffransrevolutionen 2007 satt generalerna i trygghet 45 mil norrut.

För att locka turister till den nya huvudstaden Naypyidaw

har militärjuntan låtit bygga ett vattenland.

Cho Htway.

Tio minuter med bil från vattenlandet finns huvudstadens stora dragplåster.

– Det är av säkerhetsskäl absolut förbjudet att ta kort på den vita elefanten, säger soldaten flåsande efter att ha sprungit genom den stora elefantparken som byggts bredvid pagoden.

Den magra ljusbruna elefanten drar i kättingen med snabeln. När den hittades i djungeln nära Bengaliska viken i juni i år sågs det som ett tecken på tur

för den sittande militärjuntan. I regimens tidning ”New Light of Myanmar” kunde man den 10 augusti läsa att den döpts till Bhaddavati, att den var lycklig, 38 år gammal, samt att stora delar av regeringen hållit heligt vatten över den på bilden uppljusade elefanten under en ceremoni.

Oppositionella har spekulerat i att flytten av huvudstaden skulle bero på vidskeplighet och astrologi. Men ingen utanför den innersta kretsen av militärer vet.

Tillbaka på trägolvet hemma hos Cho Htway är skorna sorterade och prismsmärkta. Även om affärerna går bättre idag än innan Naypyidaw byggdes, saknar hon lugnet från förr.

– Staden är sig inte längre lik, det är alltid väldigt spant. När jag fött barnet ska jag flytta härifrån.

TEXT: MARTIN SCHIBBYE
uttland@sydsvenskan.se
FOTO: JONAS GRATZER
uttland@sydsvenskan.se

FAKTA

Val i Burma den 7 november

Den 7 november hålls de första parlamentsvalen i Burma på tjugo år. Officiellt ska det göra Burma till en civilt styrd demokrati, men anses vara riggat till militärens fördel. De tusentals regimkritiker som i likhet med Nobelpristagaren Aung San Suu Kyi sitter i fängelse eller husarrest är förbjudna att ställa upp i valet.

■ I det förra valet 1990 segrade opposi-

tionsledaren Aung San Suu Kyi och hennes parti Nationella demokratiförbundet, NLD. Militären ignorerade valresultatet och började i stället förfölja och fängsla oppositionella.

■ Inför årets val är demokratirörelsen splittrad i frågan om att delta i valet eller bojkotta det på grund av de odemokratiska vallagarna.

Källa: NE, Burmakommittén, TT.

Cho Htway har precis fått ett parti skor som hon ska sälja till sexsäljarna på Naypyidaws karaokebarer.

Bhaddavati, den vita elefanten som hittades i juni, tros ge tur åt regimen.

Bara på byggarbetsplatserna syns större grupper människor. Här byggs ett sjukhus.

Det nyöppnade vattenlandet väntar fortfarande på turister. Än så länge kommer bara enstaka nyfikna bybor.

Runt fyrtio fotografer väntar på besökare till vattenlandet. Knappt en dollar kostar ett inplastat foto.

Regeringen hävdar att det bor 900 000 människor i Burmas nya huvudstad. De syns inte till någonstans.